

Tollbamondás

4. osztály

Lotz János tízéves korában kezdte középiskolai tanulmányait Bonyhádön. Mivel a szülei nagyon messze laktak, kollégiumi elhelyezésben részesült. Akkoriban a diákok hétfőtől szombatig jártak iskolába, csak a vasárnap volt szabad. Így János csak a téli és a nyári szünetben mehetett haza. Vasárnaponként azonban szinte versenyeztek a bonyhádi osztálytársai és a nőegylet tagjai is, hogy ki hívja meg ebédre. Jánost nagyon kedvelték az iskolában és a városban is, mert nagyon okos, tisztelettudó, illedelmes fiú volt, és rendszeresen segített osztálytársainak a tanulásban. Legtöbbször a sakktábláját is magával vitte, mert a vasárnapi ebédek után szívesen sakkozott a vendéglátóival. Bonyhádön nem nagyon volt olyan személy, akit ne győzött volna le. Mindenben nagyon tehetséges volt, kiváló tanulmányi eredményéért rendszeresen jutalmat kapott a tanévzáró ünnepélyeken.

Útmutató a tollbamondáshoz:

A „tízéves”-t betűkkel írják, ne számmal!

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

A vesszőkhelyét mondjuk meg!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden diák végez.

Javítás: Minden hibáért (vesszőhibáért is!) 1 pont levonás jár a 20 pontból.

1. Melyik szólásnak, közmondásnak a jelentése? Írd a fenti szövegből a betűjelet a mondat után! 6/

- Nem értik egymást, mert másról beszélnek. **F**
 Mindennek és mindenkinek vannak határai. **B**
 Mindenki másképp csinálja. **E**
 A kicsi nyereség is megfelelő. **C**
 Túl sokan okoskodnak az adott ügy körül. **A**

A kimaradt mondat jelentése: **Bátraké a szerencse.** (Más megfogalmazásban is elfogadható.)

2. Írd a megfelelő helyre a táblázatban a fenti szólásmondások betűjelét! 6/

Használd fel a felvezető szöveget a megoldáshoz!

Több személyre vagy dologra vonatkozik a mondat.	Egyes számot hordoz a mondat, de több személyt vagy dolgot jelöl.
<i>B</i>	<i>A</i>
<i>F</i>	<i>C</i>
	<i>D</i>
	<i>E</i>

3. A szám. Mit jelent még ez a szó? Írj három mondatot, amelyben mást-mást jelent, mint a nyelvtani kifejezés! 3/

- a)
 b)
 c)

Értelmező szótárakkal igazoljuk a megoldásokat.

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/sz-4A3C0/szam-4AA07/>

Elfogadható **a szám** azonos alakú felhasználása is, pl. Ha én egyszer kinyitom a a számomat!

4. Helyettesítés. 5/**a) Írj rokon értelmű szót vagy kifejezést a szövegből származó elemek mellé!**

indokolt: pl. nélkülözhetetlen, létfontosságú, elengedhetetlen, szükséges, szükségszerű, jogos stb

különbség: pl. eltérés, különbözőség, másság stb.

állandósult: pl. végleges, maradandó, rögzült, állandó (még: megkövesedett) stb.

b) Írj konkrét példát a szövegből származó kifejezések mellé!

páros testrész: *fül, kéz, könyök, térd, boka, váll, mell, szemöldök, kar* (Egyet elegendő beírni.)

közmondás **egy** testrésszel kapcsolatban: Pl. *Ne szólj szám, nem fáj fejem!*

Csak közmondásgyűjteményekkel igazolható mondat fogadható el, ha szerepel benne egy testrész.

1. Zsuzsinak a tollbamondás alkalmával 10 j-t vagy ly-t tartalmazó szót kellett leírnia. Vajon hányat sikerült neki? Pipáld a helyesen, javítsd a helytelenül írt szavakat! **10/**

tanfolyam PIPA

bűbájos

elbűjik

ijesztő PIPA

pocsolya PIPA

esélyes

babgulyás

folyam PIPA

ujj PIPA (*Ne fogadjuk el, ha az új szót írta a diák!*)

talaj

2. Olimpiai feladatok

A) Egészítsd ki az alábbi szavakat a megfelelő betűvel/betűkkel! **11/**

- Hol rendezték a 2024. évi nyári olimpiát? Párizsban
- Olimpiai sportágak: birkózás, cselgáncs, kajak-kenu, vívás, vízilabda, öttusa, gerelyhajítás, országúti kerékpár, rúdugrás, akadályfutás

B) Állítsd számozással (1-4.) betűrendbe az olimpián részt vevő magyar sportolók nevét! **4/**

- | | |
|---|---------------|
| a) 4 Battai Sugár Katinka 1 Bácskay Csenge 2 Bánhidi Bence 3 Bartucz László | 4 – 1 – 2 – 3 |
| b) 4 Neszmély Boglárka 2 Nemes Rita 3 Németh Nándor 1 Nádas Bence | 4 – 2 – 3 – 1 |
| c) 2 Simon Petra 1 Siklósi Gergely 4 Szilágyi Áron 3 Sipos Adrián | 2 – 1 – 4 – 3 |
| d) 3 Magyar Alda 4 Major Veronika 1 Madarász Dóra 2 Madarász Viktória | 3 – 4 – 1 – 2 |

C) Válaszd el minden lehetséges helyen az alábbi szavakat, szókapcsolatokat! **10/**

a-rany-é-rem

boksz-e-dző

vi-lág-csúcs-csal büsz-kél-ke-dik

ősz-szes ér-mes

o-lim-pi-a-i bi-zott-ság

hol-land részt-ve-vő

Minden helyesen elválasztott szó 1 pontot ér.

3. Tagold 3 mondatra a következő szósort úgy, hogy közben ügyelj a helyesírásra is, mert néhány szó írásmódját elrontottuk! **12/**

Olimpia i játékok a t először görög országban rendeztek időszámításunk el
ő t a mai olimpia a legnézettebb televíziós műsor a sportolók különböző vers
e nyszámokban mérhetik össze tudásukat

Olimpiai játékokat először Görögországban rendeztek időszámításunk előtt. A mai olimpia a legnézettebb televíziós műsor. A sportolók különböző versenyszámokban mérhetik össze tudásukat.

Minden egyes helyesírási és mondattagolási hibáért 1 pontot vonjunk le a maximálisan adható 12-ből.

4. P vagy pp? Egészítsd ki a szavakat a p betű megfelelő hosszúságú alakjával! **13/**

Japán, stoptábla, roppan, köpeny, épelméjű, lappangás, lestoppol, lapocka, mappa, éppenséggel, elsápad,
Koppány, repetázik

Összesen: 60 pont

Elért pontszám: _____ pont